

DOPORUČENÍ PRO PRÁCI S KNIŽNÍMI SADAMI ÚROVŇOVÉHO ČTENÍ

V kompletní sadě je 20 úrovní, v každé úrovni 5 žánrů, počet výtisků dle velikosti třídy/skupiny. Sady i úrovně jsou podrobněji popsány na webové stránce www.molekulycteni.cz.

U sady jsou podpůrné materiály, které jsou také volně ke stažení či tisku na zmíněné webové stránce.

- Tabulka s definicemi hodnocených kategorií
- Doporučené aktivity – než začneme
- Záznamový arch o čtenářských pokrocích každého dítěte ve třídě
- Čtenářská mapa, která může čtenářům pomoci lépe se v systému orientovat

! Materiály jsou pouze nabídkou pro zjednodušení práce s celou třídou. Způsobů práce s knížkami úrovněho čtení je mnoho. Ve třídě, čtenářské dílně, v knihovně či doma (viz Doporučení pro knihovny, Doporučení pro čtení doma).

NĚKOLIK RAD, JAK SE SADOU VE TŘÍDĚ PRACOVAT

Obecná doporučení:

- Aby nevznikala soutěživost a porovnávání, zdůrazňujeme rozdílný čtenářský zážitek, různorodost žánrů a skutečnost, že knížek je hodně a každý může číst svým tempem.
- Podporujeme děti v tom, aby se naučily číst pozorně, všimnout si detailů, mít vlastní názor, interpretovat text/obrázky, vyhledávat informace.
- Vytváříme bezpečné, nesoutěživé prostředí, podporujeme v dětech čtenářské sebevědomí. Ve zdánlivě obyčejných situacích máme obrovskou příležitost vychovat čtenáře.
- Pokročilí čtenáři si sadu přečtou rychleji. Přesto hlídáme jejich porozumění a schopnost interpretovat obsah knížek. Pokročilým čtenářům můžeme nabídnout předčítání ostatním, prezentaci vlastních zážitků na základě knížky, následně i četbu vlastních knížek.

1/ systematická práce s celou sadou

- Práci řídí pedagog, vedoucí čtenářské skupiny apod. Na základě doporučených kritérií (nebo svých vlastních) sleduje schopnosti dětí, zadává knížky/úroveň, monitoruje pokroky čtenářů a posouvá je do dalších úrovní.
- Děti se postupně pročitají všemi knížkami, úrovněmi a žánry. Startovní čára není pro všechny stejná a rozdíly ve čtenářských schopnostech mohou být značné. Pedagog proto posoudí, jestli některé děti začnou od vyšší úrovně. Někdy ale není na škodu začít o něco níž a naučit se důkladně vnímat obsah, nečíst jen technicky dobře.
- U nové úrovně buď necháme děti vybrat si žánr, kterým začnou, nebo jim rovnou knížku přidělíme. Všichni ale postupně přečtou všech 5 knížek z dané úrovně.
- Úroveň můžeme určit na základě kritérií v Tabulce hodnocení a své znalosti dětí a jejich schopností.
- Postupně se třída rozdělí do různých úrovní. Pro každé dítě máme záznamový arch, podle kterého na začátku hodiny rozdáme dětem knížky. Někdo dostane novou, někdo čte stejnou jako minule.
- Když se ptáme, jestli už knížku přečetli, myslíme tím, jestli proběhl jasně daný postup prohlížení – čtu – čtu znovu – případně čtu parťákovi – vezmu si a vypracuji pracovní list (viz níže). S dětmi tento postup od začátku stále opakujeme (viz Doporučené aktivity).
- V záznamovém archu můžeme použít kritéria z Tabulky hodnocení nebo vlastní poznámky. K posunutí do další úrovně nemusí být výkon čtenáře dokonalý, ale pokud je třeba, doporučíme ještě zůstat na stejné úrovni a knížky přečíst znovu.

2/ další možnosti práce s knížkami úrovnového čtení

I bez větší sady lze ve třídě pracovat s úrovnovým čtením. Variací je mnoho.

- společné čtení a zpracování jedné knihy
- získávání a ověřování informací – hry ve třídě
- dramatizace příběhů
- well being hodina na základě „pocitové“ knížky
- předčítání „děti dětem“

JAK MŮŽE PROBÍHAT HODINA ČTENÍ

Společný začátek:

- Na tabuli můžeme napsat vzkaz o čtení a knížkách (číst ho nahlas, společně, vynechat písmena a nechat děti doplnit apod.).
- V prvním měsíci opakujeme pravidla (zacházení s knížkou, místo na čtení, čtení samostatné, čtení ve dvojici, situace „když nevím“).
- Knižky na rozdání dětem si připravíme předem, abychom neříkali před celou třídou, kdo je na jaké úrovni.

Čtení:

- Samostatné čtení funguje podle postupu: prohlížím – čtu – čtu znovu – případně čtu parťákovi – vezmu si a vypracuji pracovní list.
- Po společném začátku by v hodině měly děti samostatně, ve dvojicích či skupinkách číst, případně vypracovávat pracovní listy nebo nahlásit, že jsou s knížkou hotové.
- Během hodiny můžeme monitorovat pokroky, můžeme se dětí ptát, nechat si kousek přečíst nahlas, podpořit, kde je třeba.
- Během hodiny si také můžeme zvát děti na „poradu“, pokud si nejsme jistí jejich posunem do další úrovně.
- Na základě pracovních listů, pozorování, naslechu nebo porad s dětmi si v hodnoticím archu vedeme záznamy.

ČTENÁŘSKÁ MAPA

Čtenáři si čtenářskou mapu vyplňují sami. Postupně vybarvují kolečka za přečtené knížky a sami vidí, jestli už dočetli celou úroveň.

Úrovně jsou úmyslně proházené, aby byla podpořena myšlenka, že čtení není závod a rychlost není nejdůležitější.

DALŠÍ MOŽNÉ VYUŽITÍ KNÍŽEK

Kromě vlastního úrovnového čtení lze knížek využít ve třídě i jinak.

Příklady:

- Společné čtení a následné aktivity jako vyprávění vlastních zážitků, vymýšlení možného konce příběhu a podobně
- Použití knížek beze slov jako základu pro psaní
- Diskuse ve třídě k tématu z knížky – například témata strach, „když je mi smutno“, kamarádství

TIP: Velkým pomocníkem pro udržení pozornosti všech dětí v hodinách čtení je divadélko Kamishibai. Vřele doporučujeme!